

KRATKE VIJESTI

**ZAPOČELI RADOVI NA IZGRADNJI
OBALOUTVRDE I ZAŠITNOG ZIDA NA
LIJEVOJ OBALI KUPE**

Početak svibnja 2024. započeli su radovi na izgradnji obaloutvrde i zašitnog zida na lijevoj obali Kupe od naselja Selca do Rečice, odnosno na četvrtoj, petoj i šestoj etapi, na području naselja Donjeg Mekušja, Husja i Kobilića Pokupskog u Karlovcu. Otvorenju radova prisustvovali su županica Karlovačke županije Martina Furdek Hajdin, gradonačelnik Karlovca Damir Mandić i generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković. Ukupna vrijednost radova iznosi 9,2 milijuna eura, a rok izvođenja radova je 30 mjeseci od uvođenja izvođača u posao. Radovi na tim regulacijskim i zašitnim vodnim građevinama nastavak su provedbe projekta "Sustav zaštite od poplava karlovačko-sisačkog područja" za koji je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 6. prosinca 2018. donijela Odluku o proglašenju projekta "Projekt zaštite od poplave Grada Karlovca" strateškim investicijskim projektom Republike Hrvatske. Za bržu pripremu i provedbu projekta "Sustav zaštite od poplava karlovačko-sisačkog područja" Hrvatski sabor je na sjednici 14. prosinca 2018. donio Zakon o projektu zaštite od poplava u slivu rijeke Kupe, koji je stupio na snagu 4. siječnja 2019. Mjera 5 "Izgradnja nasipa Kupe, obaloutvrde i zašitnog zida na lijevoj obali Kupe od naselja Selca do Rečica" sastoji se od šest etapa ukupne duljine 11 631 metar (gradnja 7592 metara nasipa, 4039 metara armiranobetonskoga zašitnog zida i 3875 metara obaloutvrde te izmještanje prometnice u dužini 2680 metara). Četvrtom, petom i šestom etapom planirana je gradnja 5860 metara zašitnih vodnih građevina (5578 m nasipa, 282 m armiranobetonskog zida, 282 m obaloutvrde) i izmje-

štanje 2680 m nerazvrstane prometnice. Projekt "Sustav zaštite od poplava karlovačko-sisačkog područja" ukupne je vrijednosti veće od 223 milijuna eura i pripremljen je kao cjelina, no podijeljen je u dvije faze na temelju spremnosti aktivnosti za provedbu i planirano je provoditi ga kroz dva programska razdoblja (OPKK 2014. – 2020. i PKK 2021. – 2027.).

**VODOCRPILIŠTE KOSNICA U VELIKOJ
KOSNICI PUŠTENO U RAD**

Sredinom travnja 2024. svečano je pušteno u rad vodocrpilište Kosnica u Velikoj Kosnici koje će opskrbljivati 105 tisuća stanovnika istoka Zagrebačke županije vodom za ljudsku potrošnju. U sklopu projekta "Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije – Zagreb istok" obrađuje se problematika vodoopskrbne funkcionalne cjeline istočnog dijela Zagrebačke županije izgradnjom vodocrpilišta Kosnica, glavnih magistralnih pravaca i sekundarne mreže koja obuhvaća gradove Dugo Selo, Vrbovec, Ivanić-Grad i Sveti Ivan Zelina te općine Brckovljane, Rugvicu, Gradec, Rakovec, Preseku, Dubravu, Farkaševac, Kloštar Ivanić, Križ i Bedenicu. Ukupna investicijska vrijednost projekta je 93,85 milijuna eura (bez PDV-a) sufinanciranih iz Kohezijskog fonda te vlastitim sredstvima VIOŽŽ-a, Republike Hrvatske i *Hrvatskih voda*.

Damir Habijan, ministar gospodarstva i održivog razvoja, tom je prigodom rekao da su od 2016. do danas uložene 4,4 milijarde eura u projekte vodnoga gospodarstva. Od toga je 486 milijuna eura uloženo u Zagrebačku županiju. U Operativnome programu Konkurentnost i kohezija cjelokupna omotnica od 950 milijuna eura iskorištena je u projektima vodnoga gospodarstva. Sredstva u iznosu od 1,24 milijarde eura u Nacionalnome planu oporavka i otpornosti u cijelosti

su ugovorena. Dodao je kako je nedavnom novom odlukom Vlade RH odobren nastavak financiranja za 38 projekata, od toga tri u Zagrebačkoj županiji. Svi ti podaci svjedoče o tome kako je u posljednjih osam godina uloženo u mnoge projekte u području vodnoga gospodarstva važne za cjelokupno gospodarstvo i stanovništvo, a takva se politika nastavlja i u idućemu razdoblju.

Izgradnja novog vodocrpilišta Kosnica kapaciteta $Q \approx 450$ l/s, vrijednog 4,1 milijun eura započela je početkom 2020., a radovi su uključivali gradnju vodocrpilišta sa svim pratećim objektima. Tomislav Masten, direktor *Vodoopskrbe i odvodnje Zagrebačke županije d.o.o.*, rekao je kako je od početka otkupa prvih zemljišta do otvorenja vodocrpilišta prošlo već dvadesetak godina, a u taj velik projekt okupljena su četiri grada i deset općina. Ako to bude potrebno, vodocrpilište može opskrbljivati i grad Zagreb jer je spojen na jedinstveni sustav. Budućnost tog vodocrpilišta jest spajanje na vodoopskrbni sustav Velike Gorice za obostranu isporuku. Vodocrpilište Kosnica glavno je crpilište Regionalnoga vodoopskrbnog sustava, a za potrebe spajanja crpilišta sa sustavom izvedeni su i radovi na mikrotuneliranju, tj. bušenju tunela ispod rijeke Save, koji su bili tehnički najosjetljiviji dio projekta. Probni rad trajao je nekoliko proteklih mjeseci te je sve proteklo u najboljem redu. Iz vodocrpilišta će se voda novoizgrađenim magistralnim cjevovodom Kosnica – Hrušćica distribuirati dalje u vodoopskrbni sustav prema gradovima Ivanić-Gradu, Svetom Ivanu Zelini, Dugome Selu, Vrbovcu i okolnim općinama. Prosječni gubici u kompletnome sustavu smanjit će se s 29,2 posto na 18,6 posto, a ujedno će se povećati opseg priključenosti, i to s postojećih 62,95 posto na 90,75 posto.

Zoran Đuroković, generalni direktor *Hrvatskih voda*, rekao je kako je konačan pristup

KRATKE VIJESTI

čistoj kvalitetnoj vodi dugoročno osiguran za više od stotinu tisuća ljudi. Uz europsko sufinanciranje i sufinanciranje Vlade RH taj je projekt vrlo uspješan u cjelokupnoj provedbi. Tristo i šesnaest kilometara novih cjevovoda, 15 crpnih stanica i pet vodotornjeva samo je dio onog što je trebalo napraviti u cjelokupnome sustavu kako bi se istočno područje Zagrebačke županije opskrbito pitkom vodom. Jedinstveni vodoopskrbni sustav udružio je postojeće pod-sustave, što znači međusobno povezivanje 14 podsustava u jedinstveni Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije – Zagreb istok. Vodocrpilište se sastoji od glavne upravljačke zgrade, triju zdenaca s pripadajućim komorama, stanice za klor, vanjske i unutarnje transformatorske stanice te ostale prateće infrastrukture kao što su vanjska i interna odvodnja, interna vodoopskrbna i hidrantska mreža, interne prometnice, niskonaponska mreža, vanjska rasvjeta i elektronička komunikacijska infrastruktura.

U sklopu svečanog otvorenja dodijeljeni su ugovori o privremenome sufinanciranju projekata vodnokomunalnog sektora odobrenih u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. sredstvima iz Državnog proračuna u 2024., i to aglomeracije Ivanić-Grad, Regionalnoga vodoopskrbnog sustava Zagrebačke županije Zagreb istok te aglomeracije Rugvica – Dugo Selo. ■

ZA KLIMATSKU OTPORNOST GRADOVA OSIGURANO 17 MILIJUNA EURA

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost sufinancirat će 79 projekata vrijednih 17 milijuna eura čija je svrha poboljšati klimatsku otpornost lokalnih sredina. Ugovore za njihovu realizaciju krajem svibnja 2024. predstavnicima županija, gradova i općina u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici svečano su uručili Branko Bačić, potpredsjednik Vlade i mi-

nistar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, ministrica zaštite okoliša i zelene tranzicije Marija Vučković te Luka Balen, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Osim za sadnju stabala i formiranje zelenih površina sufinanciranje Fonda do 350 tisuća eura po projektu moglo se dobiti i za ozelenjivanje nadstrešnica na stajalištima javnog prijevoza, izgradnju javnih slavina s pitkom vodom, formiranje urbanih vrtova, ali i za projekte informiranja javnosti o klimatskim promjenama.

Potpredsjednik Vlade i ministar Branko Bačić istaknuo je da su zelena tranzicija i dekarbonizacija među tri temeljna prioriteta EU-a te se oni nalaze i u programu Vlade RH za iduće mandatno razdoblje. "Gradovi su najveći potrošači električne energije u svijetu jer emitiraju gotovo 70 posto svih stakleničkih plinova, a zauzimaju samo dva posto površine. Zato se kroz izgradnju zelene infrastrukture i energetske obnovu zgrada želi smanjiti potrošnja električne energije. U Hrvatskoj se u zgradarstvu troši 50 posto sveukupne električne energije te se krenulo u ambiciozan plan da se do kraja sadašnje financijske omotnice u našoj zemlji energetski obnovi više od dva milijuna kvadrata stambenog prostora", istaknuo je Bačić. Podsjetio je i na to da je Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine izradilo nekoliko programa kojima će doprinijeti smanjenju emisije stakleničkih plinova i zelenoj tranziciji urbanih sredina. To su Program krajobrazne obnove Hrvatske, Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima te Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama s rokovima provedbe do 2030. "Sve ovo tvori temelj za promišljanje drugačijeg urbanizma koji pridonosi smanjenju rizika od šteta koje mogu prouzročiti klimatske promjene, a usmjereno je prema ispunjenju ambicioznih planova postiza-

nja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. godine", zaključio je Bačić.

I ministrica Vučković istaknula je kako su rizici od klimatskih promjena u porastu te je i Hrvatska sve više pogođena ekstremnim vremenskim nepogodama. Zato je potrebno snažno djelovati na jačanju otpornosti na klimatske promjene u cilju smanjenja šteta po okoliš, društvo i gospodarstvo. "Upravo je cilj ovoga programa, koji Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost provodi već treću godinu zaredom pod sloganom 'Zelena strana ulice', povećati otpornost lokalne i regionalne zajednice prema klimatskim promjenama, odnosno smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena te posljedično pridonijeti izgradnji zelene i klimatski neutralne Hrvatske. Dokaz toga je i današnjih 79 uručenih ugovora predstavnicima županija, gradova i općina vrijednih 17 milijuna eura, u sklopu kojih će se provoditi mjere prilagodbe klimatskim promjenama u svrhu jačanja otpornosti urbanih sredina", izjavila je ministrica Vučković.

Direktor Fonda Luka Balen istaknuo je kako su već prethodnih godina sufinancirali 122 takva projekata te će 79 novih zasigurno doprinijeti održivosti ekosustava u kojima i formiranje novih zelenih površina igra važnu ulogu. Naglasio je i važnost edukacije o klimatskim promjenama. "Iako se često čini da kao pojedinci ne možemo bitno utjecati na globalnu klimatsku situaciju, svatko od nas može i mora dati svoj osobni doprinos te svakodnevnim ponašanjem i promjenom navika napraviti korak ka održivijoj budućnosti na, kako simbolično kaže naziv našeg programa, zelenoj strani ulice", rekao je Balen. ■

OBNAVLJA SE PLANINARSKI DOM U NP-U RISNJAK

U prostoru Volonterskog centra Javne ustanove Nacionalni park Risnjak 15.

KRATKE VIJESTI

svibnja 2024. predstavljen je projekt obnove planinarskog doma, ali i aktivnosti vezane uz obnovu posjetiteljske infrastrukture u NP-u Sjeverni Velebit i PP-u Lastovo. Ministar Damir Habijan rekao je da je riječ o projektima koji podižu posjetiteljsku ponudu, osiguravaju prostor za edukativne aktivnosti, ali i samim javnim ustanovama pružaju veći nadzor nad prostorom. Jedan od projekata upravo je obnova planinarskog doma Risnjak, vrijedan 1,8 milijuna eura, za koji je izdano sufinanciranje osigurao Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Dodao je kako očekuje da će nastaviti izvrsnu suradnju sa svim ravnateljima nacionalnih parkova i parkova prirode jer je njihov utjecaj na zaštitu okoliša, ali i na turizam i gospodarstvo, od neprocjenjive važnosti. "Iako je Fond u javnosti prepoznat po programima energetske obnove, sufinanciranju obnovljivih izvora energije i projekata gospodarenja otpadom, u našem sufinanciranju ništa manje nisu zastupljeni ni programi zaštite prirode", istaknuo je Hrvoje Balen, direktor FZOEU-a, i dodao kako je Fond za takve projekte u nekoliko zadnjih godina osigurao gotovo 40 milijuna eura. Rekao je i kako su ta ulaganja usmjerena uglavnom na projekte koji se provode na područjima nacionalnih parkova i parkova prirode, a sve u cilju da se njima kontrolirano, sustavno i održivo upravlja kako bi se dugoročno očuvali. Ravnatelj Nacionalnog parka Risnjak Mario Antolić zahvalio je Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja te Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost na dodijeljenim sredstvima koja će izravno utjecati na posjetiteljsku ponudu Nacionalnog parka te na planinarsku infrastrukturu Republike Hrvatske. Takva očekivanja potvrdio je i ravnatelj Igor Kreitmeyer, koji je najavio nastavak ulaganja u planinarsku i posjetiteljsku infrastrukturu parkova u razdoblju od

2024. do 2026. "Nakon uspješne realizacije 17 projekata uređenja posjetiteljske infrastrukture u parkovima, sufinanciranih iz OPKK-a s 56 milijuna eura, nastavljamo istim tempom, uz stalnu podršku Fonda, ali i proračunskih sredstava", rekao je Kreitmeyer i dodao kako su PP Papuk, PP Žumberak i Samoborsko gorje dobili stopostotna bespovratna EU-ova sredstva iz Nacionalnog plana opravka i otpornosti za slične projekte, dok su 14. svibnja 2024. osigurana sredstva za još tri projekta uz 80-postotno sufinanciranje Fonda i 20-postotno sufinanciranje iz Državnog proračuna. Riječ je obnovi dvaju planinarskih domova, Risnjak i Visočica, te o preuređenju stare vojarne u PP-u Lastovsko otočje Veje, a za iduću je godinu najavljena obnova planinarskih domova Zavižan i Snježnik. ▀

U PROMET PUŠTENI NOVI KILOMETRI PRUGE NA DIONICI KRIŽEVCI – KOPRIVNICA – DRŽAVNA GRANICA

U sklopu željezničkog projekta "Rekonstrukcija postojećeg i izgradnja drugog kolosijeka na dionici Križevci – Koprivnica – državna granica" od utorka 28. svibnja 2024. dosadašnji peroni u stajalištima Majurec i Vojakovački Kloštar, koji se nalaze s lijeve strane u smjeru Koprivnice odnosno s desne strane u smjeru Križevaca, bit će zatvoreni za prijam i otpremu putnika. Zato će putnici u navedenim stajalištima za ulazak u vlakove i izlazak iz njih koristiti novoizgrađene perone koji se nalaze s desne strane (budućega desnog kolosijeka) u smjeru Koprivnice odnosno s lijeve strane u smjeru Križevaca. Pristup novoizgrađenome peronu u stajalištu Majurec moguć je preko postojećih pristupnih pješačkih staza i novoizgrađenog pothodnika u stajalištu, a pristup novoizgrađenome peronu u stajalištu

Vojakovački Kloštar preko dosadašnjih pješačkih staza s lijeve strane u smjeru Koprivnice, privremenog stubišta, koje se nalazi na kraju perona, s desne strane u smjeru Koprivnice te novootvorenoga pješačkog pothodnika. U konačnici, pristup putnicima s desne strane u smjeru Koprivnice bit će moguć kroz podvožnjak Vojakovački Kloštar te preko parkirališta i pješačkog pothodnika.

Od 27. svibnja 2024. u promet je pušteno 5,7 novoizgrađenih kilometara pruge između stajališta Majurec i Vojakovački Kloštar na koje je preusmjeren promet kako bi se mogli nastaviti radovi na rekonstrukciji postojećega kolosijeka. Do sada je završeno 66 posto projekta. ▀

PONOVNO OTVARANJE POZIVA "PILOT-PROJEKT RAZVOJA ZELENE INFRASTRUKTURE I/ILI KRUŽNOGA GOSPODARENJA PROSTOROM ZGRADAMA"

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine ponovno otvara poziv na dodjelu bespovratnih sredstava "Pilot-projekt razvoja zelene infrastrukture i/ili kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama". U sklopu inicijative 6. NPOO-a Obnova zgrada, odnosno reforme C6.1.R5 (C7.2 R2/C7.2 R3) Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot-projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama, osigurana je alokacija u iznosu od 15.500.000,00 eura, a bespovratna sredstva dodjeljivat će se iz Mehanizma za oporavak i otpornost u sklopu instrumenta "EU sljedeće generacije". Modalitet tog poziva bit će privremen, projektni prijedlozi zaprimat će se u unaprijed određenome roku, a potom će se svi zaprimljeni projektni prijedlozi ocjenjivati prema kriterijima prihvatljivosti i

KRATKE VIJESTI

odabira kako bi se omogućilo sufinanciranje najkvalitetnijih projektnih prijedloga s najvećim brojem bodova.

Tim pozivom pružit će se potpora u provedbi pilot-projekata na lokalnoj razini koji su identificirani kroz strategije zelene urbane obnove. Pilot-projekti moraju biti povezani s postavkama nacionalnih programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima i/ili kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama. Pilot-projekti nastojat će integrirati rješenja za ostvarenje ciljeva razvoja zelene infrastrukture (i integracija NBS rješenja), unaprjeđenja kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama, energetske učinkovitosti, prilagodbe klimatskim promjenama (razvoj otpornosti na klimatske rizike) te jačanja otpornosti na rizike.

Prihvatljivi prijavitelji u sklopu tog poziva mogu biti jedinice lokalne samouprave i Grad Zagreb. Prijavitelj po predmetnome pozivu u postupku dodjele bespovratnih sredstava može podnijeti jedan projektni prijedlog. Partnerstvo nije dopušteno; prijavitelj projekt provodi samostalno. Pozivom će se sufinancirati aktivnosti koje se odnose na provedbu pilot-projekta razvoja zelene infrastrukture i/ili kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama, horizontalnih mjera osiguravanja pristupačnosti osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, na ugradnju elemenata zelene infrastrukture, održive urbane mobilnosti i elektromobilnosti, na upravljanje projektom i administraciju te na aktivnosti promidžbe i vidljivosti projekta.

Najniži iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinome projektu iznosi 265.445,60 eura, a najviši 1.061.782,00 eura. Stopa sufinanciranja prihvatljivih troškova iznosi 100 posto. Podnošenje projektnih prijedloga bit će moguće do 31. prosinca 2024. preko informacijskog sustava fondovieu. ■

ENERGETSKE ZAJEDNICE U HRVATSKOJ – VAŽAN KORAK ZA ENERGETSKU TRANZICIJU

Nacionalno događanje na temu bržeg i jednostavnijeg razvoja energetske zajednice u Hrvatskoj održano je 8. svibnja 2024. u Hotelu *Zonar* u Zagrebu. Događanje je okupilo ključne dionike iz područja energetske tranzicije. Skupu su se uvodno obratili Julije Domac u ime Regionalne energetske i klimatske agencije Sjeverozapadne Hrvatske, Irena Križ Šelendić u ime Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Vjekoslav Jukić u ime Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Koncept energetske zajednice EU je uvela u legislativu 2019. kroz paket direktiva "Čista energija za sve Europljane" kao jedan od ključnih elemenata za ostvarivanje ciljeva energetske tranzicije EU-a do 2050. Ciljevi su zadani Strategijom EU-a za solarnu energiju (SWD(2022) 148 final) kojom se planira uspostava barem jedne energetske zajednice utemeljene na OIE-u na području svake jedinice lokalne samouprave s više od 10 000 stanovnika do 2025. u svakoj zemlji članici EU-a. Provedbom prvih pilot-projekata energetske zajednice u Hrvatskoj utvrđeno je da postoje barijere koje priječe uspostavu energetske zajednice te da postoje znatni izazovi. Procedura za uspostavu energetske zajednice je u skladu s trenutnim zakonodavnim okvirom zahtjevna, dugotrajna i upitne financijske isplativosti.

U cilju bržeg i jednostavnijeg razvoja energetske zajednice u Hrvatskoj na događanju su sudjelovali predstavnici iz Austrije, države članice predvodnice u tome području. Predstavnici austrijskoga saveznog ministarstva, Energetskog parka *Bruck and der Leitha* i Austrijske energetske agencije su u sklopu panel-raspra-

ve predstavili svoja znanja i dosadašnja iskustva iz prakse.

Na temu budućnosti energetske zajednice u Hrvatskoj, kako potaknuti brži razvoj energetske zajednice i koje su ključne poluge za uklanjanje postojećih barijera raspravljali su predstavnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja Vjekoslav Jukić, predstavnik Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Marijana Butković Golub, predstavnik HEP – *Operatora distribucijskog sustava Zdravko Lipošćak*, predstavnik Hrvatske energetske regulatorne agencije Snježana Blagajac te predstavnik *startup-tvrtke Grid ONE Goran Jurišić*, a panel-raspravu moderirala je Slavica Robić iz Regionalne energetske i klimatske agencije Sjeverozapadne Hrvatske. Energetske zajednice nude jedinstvenu priliku za građane, mala i srednja poduzeća, jedinice lokalne samouprave i druge članove lokane zajednice da formiraju kritičnu masu i postanu proizvođači obnovljive energije, poboljšaju energetske učinkovitost, pohranjuju energiju i nude fleksibilnost tržištu. Dobri lokalni projekti energetske zajednice osiguravaju osnovne ciljeve energetske zajednice: okolišne, gospodarske i socijalne koristi za zajednicu. ■

GRAD ZAGREB PREDSTAVIO NOVE VELIKE ISKORAKE U SOLARIZACIJI ZAGREBAČKIH KROVOVA

Gradonačelnik Tomislav Tomašević i zamjenici gradonačelnika Danijela Dolenc i Luka Korlaet su u društvu ravnatelja Regionalne energetske i klimatske agencije Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA) Julija Domca predstavili nove velike iskorake u solarnoj tranziciji Grada Zagreba. Predstavljena je nova faza alata "Sunčani potencijal" namijenjenog građanima koji žele izgraditi sunčanu elektranu na svojoj nekretnini, s naprednim funkcionalno-

KRATKE VIJESTI

stima, što uključuje mrežnu aplikaciju, odnosno slanje dokumentacije HEP-u za provjeru mogućnosti priključenja u samo nekoliko klikova preko sustava NIAS, tj. sustava e-Građani. Građani u aplikaciji mogu provjeriti koliki je potencijal na krovu neke višestambene zgrade ili obiteljske kuće, koliko košta elektrana, koje će financijske uštede ostvariti i kada će se investicija isplatiti.

Tomislav Tomašević, gradonačelnik grada Zagreba, rekao je da povrat investicije u gradu Zagrebu s današnjim cijenama električne energije iznosi 10 godina, uz prosječni životni vijek sunčane elektrane od 25 godina. Istaknuo je i kako je sada idejno rješenje besplatno pa se radi o dodatnim uštedama od nekoliko stotina eura za građane. Radi se o mogućnosti koja u Hrvatskoj za sada postoji samo u Zagrebu i koja je rijetka i na europskoj razini, a koju je po uzoru na Zagreb počeo provoditi i Grad Split.

Julije Domac, ravnatelj REGEA-e, naveo je da se u budućnosti planira razvoj dodatnih funkcionalnosti za energetske zajednice, čime Grad Zagreb svojim građanima osigurava stabilnu i sigurnu cijenu energije i pridonosi održivome razvoju grada.

“Sunčani potencijal – idejno rješenje” nastavak je prethodne faze alata “Sunčani potencijal – informativni izračun” koja je omogućavala preliminarni izračun osnovnih parametara sunčane elektrane. Novi alat znatno unaprjeđuje tu funkcionalnost pružajući detaljne informacije potrebne za uspješno priključenje sunčane elektrane na mrežu. ▀

POTPISAN UGOVOR ZA CENTAR GAMING INDUSTRIJE U NOVSKOJ

U Poduzetničkome inkubatoru Sisačko-moslavačke županije PISMO potpisan je ugovor o financiranju gradnje prve faze projekta Centar gaming industrije, u

vrijednosti 26,3 milijuna eura, koji će se graditi u Novskoj. Ugovor su potpisali ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Šime Erlić, ravnatelj Središnje agencije za financiranje i ugovaranje Dragan Jelić i ravnateljica Regionalnog koordinatora SMŽ-a Andreja Šeperac, a potpisivanju su prisustvovali predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marin Piletić, župan Sisačko-moslavačke županije Ivan Celjak te gradonačelnica Novske Marija Kušmiš.

U prvoj fazi projekta gradit će se potrebne prometnice, zgrade fakulteta, studentski dom, tereni za sportske sadržaje, energana i drugi objekti kompleksa na području Poduzetničke zone Grada Novske. Sisačko-moslavačka županija bila je poznata po industriji, posebno metalurgiji i naftnoj industriji, dok je danas regija u industrijskoj tranziciji. Izazove takvih regija u Europi prepoznala je i Europska komisija te je u financijskoj perspektivi 2021. – 2027. kreiran novi instrument pod nazivom Fond pravedne tranzicije čiji je cilj osigurati tranziciju s “teških industrija” na razvoj temeljen na “industrijama budućnosti”. Upravo je Sisačko-moslavačka županija uz Istarsku županiju u Hrvatskoj prepoznata kao regija koja ima pravo na sredstva iz Fonda te je iz njega samo za Sisačko-moslavačku županiju osigurano nešto više od stotinu milijuna eura. ▀

ODRŽAN 9. FORUM STRATEGIJE EUROPSKE UNIJE ZA JADRANSKO-JONSKU REGIJU (EUSAIR)

Deveti Forum Strategije Europske unije za jadransko-jonsku regiju (EUSAIR) održan je 15. svibnja 2024., a na svečanome otvorenju u Šibeniku sudjelovali su ministri Šime Erlić i Gordan Grlić Radman. EUSAIR je pokrenut 2014. u cilju uspostave veza i suradnje jadranskih i

jonskih gospodarskih komora, sveučilišta i gradova te parlamenata država sudionica – Hrvatske, Italije, Grčke, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Albanije, Sjeverne Makedonije i San Marina. Širenjem članstva 2020. i 2022. na Republiku Sjevernu Makedoniju i Republiku San Marino Jadransko-jonska strategija postaje makroregionalna strategija s najvećim brojem nečlanica Europske unije i jedina je u kojoj je nečlanica više nego članica.

Dvodnevni forum u Šibeniku okupio je predstavnike iz svih zemalja članica te ukupno oko 700 sudionika koji su na tome događanju razmijenili iskustva, ideje i rješenja u cilju daljnjeg jačanja suradnje. Ministar Erlić je, otvarajući Forum, istaknuo ulogu i dodanu vrijednost Strategije u procesu proširenja država kandidatkinja EU-a koje su ujedno sudionice Strategije. Istaknuo je važnost makroregionalne suradnje i kohezijske politike nakon 2027. kao i uspostave petog stupa Strategije posvećenog socijalnim pitanjima kao jednog od najvažnijih postignuća hrvatskog predsjedanja. Hrvatska završava svoje jednogodišnje predsjedanje Strategijom za jadransko-jonsku regiju i Jadransko-jonskom inicijativom te su ministri Šime Erlić i Gordan Grlić Radman predsjedanje predali grčkim kolegama. Uz program Foruma održan je ministarski sastanak na kojemu je usvojena Šibenska deklaracija koja postavlja smjernice za daljnje jačanje suradnje među zemljama sudionicama i ciljeve za budućnost.

Uoči foruma EUSAIR sudionici su pozvali na povećanje financijskih sredstava i snažniju ulogu teritorijalne suradnje, posebno u odnosu na moguće proširenje Unije. Oko 150 milijuna europskih građana koji žive u pograničnim regijama glavni su korisnici projekata koji se provode u sklopu Interrega, vodećeg programa Europske unije kojim

KRATKE VIJESTI

se već gotovo 35 godina promiče teritorijalna suradnja preko regionalnih i nacionalnih granica. Nedavne krize kao što su upravljanje dolaskom migranata, pandemija bolesti COVID-19 i ruska agresija na Ukrajinu donijele su nove i još nevidene izazove za sve europske regije, posebno one pogranične, koje su najizloženije tim problemima. Rješavanje često proizlazi iz oslanjanja na znanje i resurse s obje strane granice, a upravo kao potpora za to osmišljen je Interreg. U Mišljenju o budućnosti kohezijske politike, koje je Odbor regija nedavno jednoglasno usvojio, lokalni i regionalni čelnici zatražili su proračun za regionalnu politiku za razdoblje nakon 2027. koji bi trebao biti barem jednak onome za razdoblje 2021. – 2027. u realnim vrijednostima, dok bi iznos za program Interreg trebalo povećati i on bi trebao predstavljati najmanje osam posto ukupnog iznosa. Time bi se omogućilo jačanje prekogranične suradnje, koja je bila usporena zbog ograničenja povezanih s bolešću COVID-19 i ruske agresije na Ukrajinu.

Više od 300 sudionika razmotrilo je načine na koje bi buduća teritorijalna suradnja mogla biti usmjerena na regionalne potrebe, zahvaljujući strateškoj viziji uz veću fleksibilnost, sinergiju, komplementarnost i lokalno osnaživanje za brzo djelovanje. Izražena stajališta doprinijet će daljnjemu radu Odbora regija, posebno u vidu mišljenja o budućnosti europske teritorijalne suradnje nakon 2027. koje je u pripremi. ■

OBNOVLJENE ILOČKE ZIDINE

Zahvaljujući EU-ovu projektu vrijednoma devet milijuna eura u Iloku su obnovljene povijesne srednjovjekovne zidine te je ta vrijedna kulturna baština od 3. svibnja 2024., pred dvjestotinjak uzvanika i okupljenih građana, postala nova turistička

atrakcija toga srijemskog gradića na Duna. Obnova iločkih zidina dio je šireg projekta obnove povijesne jezgre Iloka koja je uključivala franjevački samostan, zgradu Žitnice i Podrumareve kuće kako bi se stvorili kvalitetniji preduvjeti za turistički i gospodarski razvoj grada. Projekt je vrijedan više od 8,9 milijuna eura, a s gotovo 6,7 milijuna eura sufinancirala ga je Europska unija iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Iločke zidine se po vrijednosti i važnosti mogu usporediti s dubrovačkima i stonskima. Obrambene kule, bastioni i zidovi počeli su se graditi u 13. stoljeću. Za danas sačuvani srednjovjekovni oblik grada zaslužan je Nikola Iločki. Zidine su nekada bile duge 1600 metara, a danas je sačuvano i obnavlja se više od 850 metara. "Zidine su zapravo prvi put stavljene u funkciju i po njima se može hodati prvi put nakon 17. stoljeća", izjavio je pročelnik Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Vukovaru Marko Mikolašević. Istaknuo je kako je jedan od glavnih ciljeva obnove zidina bio sačuvati ih od propadanja, ali i učiniti ih atraktivnima za turiste i posjetitelje te na taj način stvarati novu ekonomsku vrijednost. Mikolašević je podsjetio na to da su iločke zidine najveći sačuvani fortifikacijski objekt u kontinentalnoj Hrvatskoj.

Uz rekonstrukciju srednjovjekovnih zidina u staroj jezgri Iloka obnovljene su zgrade Žitnice te Podrumareva kuća koje su u vlasništvu *Iločkih podruma*. Žitnica je objekt u kojemu se čuvalo žito vlasnika dvorca Odeschalchi, a sada je to reprezentativan objekt koji ima prezentacijsku dvoranu, stalni galerijski postav, info-centar i smještajne kapacitete, odnosno dvanaest dvokrevetnih soba. Podrumareva kuća posvećena je bogatoj vinskoj kulturnoj baštini Iloka, a novo su lice dobila i tri krila franjevačkog samostana sv. Ivana Kapistrana. Uz Grad Ilok partneri

na projektu su *Iločki podrumi*, franjevački samostan i TZ Vukovarsko-srijemske županije. ■

SASTANAK PARTNERA EU-OVA PROJEKTA LIFE BAUHAUSING EUROPE U LATVIJI

U latvijskom gradu Ādažiju na dvodnevnom programu okupili su se voditelji radnih paketa u sklopu projekta *LIFE Bauhausing Europe*. Predstavnice Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju zajedno s ostalim sudionicima prisustvovala su raspravama, prezentacijama i obilascima lokacija projekta u Latviji.

Cilj projekta *LIFE Bauhausing Europe* jest poticanje tranzicije europskih zajednica kroz obnovu i transformaciju javnih zgrada i prostora. Projektom će u pet različitih europskih susjedstava biti pokrenut proces transformacije, prateći principe Novoga europskog Bauhauusa (NEB). Zgrade koje su odabrane kao pilot-projekti nalaze se u španjolskim gradovima Blanci i Cartageni, latvijskome gradu Ādažiju, mađarskome okrugu Erzsébetvárosu te hrvatskome gradu Varaždinu.

Tijekom dva dana posjeta održani su sastanci na kojemu je bilo riječi o tekućim aktivnostima i dosadašnjim rezultatima i o usmjeravanju u buduće aktivnosti projekta. Jedna od ključnih tema rasprave i sljedeći korak tog projekta jest provedba natječaja za svaku pilot-zgradu u cilju prikupljanja inovativnih i održivih ideja za obnovu i transformaciju odabranih zgrada. Na okruglim stolovima partneri su detaljno raspravljali o natječajima, uzimajući u obzir specifične potrebe i karakteristike svake lokacije. Nakon sastanka sudionici su posjetili ključne lokacije u Ādažiju, uključujući javnu zgradu koja se planira transformirati. Posjetili su i Regionalni studijski centar Carnikava, gdje su se upoznali s povijesti i tradicijama regije. ■

KRATKE VIJESTI

**ODRŽANA KONFERENCIJA "ODRŽIVO
FINANCIRANJE I PROVEDBA
PROJEKATA ENERGETSKE
UČINKOVITOSTI"**

Hrvatski savjet za zelenu gradnju (GBC) u suradnji s REGEA-om organizirao je 15. svibnja 2024. konferenciju "Održivo financiranje i provedba projekata energetske učinkovitosti" u hotelu *Esplanade* u Zagrebu.

Konferencija je obuhvatila teme poput Plana energetske obnove u RH, implementacije projekata energetske učinkovitosti te uloge velikih financijskih institucija kao što su Europska investicijska banka (EIB) i Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) u financiranju održivih projekata. Program je također uključivao detaljan pregled održivih financija prema Europskoj komisiji, ESG standardima i EU Taksonomiji, korištenje inicijative Novog europskog Bauhauusa, pametno ulaganje u održivu gradnju kroz dijalog sa *stakeholderima*, ESCO model za zgrade, zelene kredite te predstavljanje projekta *SMA-FIN Expanded* i inovativnih tehnologija za energetske obnovu zgrada. Svečano otvorenje konferencije započelo je pozvanim predavanjem Ursule Hartenberger, CPEA, koja je ponudila međunarodni pregled održivih financija u sklopu Europske komisije, ESG-a i EU Taksonomije. Irena Križ Šelendić iz Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine predstavila je Plan energetske obnove u RH. Damir Vuletić iz Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama pojasnio je ESCO model u energetske obnovi zgrada. Andreas Pi-

ontek iz EIB-a objasnio je kako EIB pruža podršku projektima energetske učinkovitosti. Suzana Laušin-Katanec iz Hrvatske banke za obnovu i razvoj (HBOR) govorila je o programima kreditiranja energetske obnove i istaknula rast HBOR-ova udjela u financiranju održivih projekata.

Dvije panel-diskusije "Građevinski sektor i investicije – najveći potencijal za dekarbonizaciju i uštedu energije" i "Financiranje klimatski neutralnih i otpornih zgrada" pružile su uvid u najnovije trendove i strategije u održivome financiranju. Sudionici panel-diskusije bili su predstavnici Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva financija, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, EBRD-a, Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju, Dilja, članica *Nexe grupe*, *Samsung Electronics Adriatica* i PBZ-a. Moderatorice panela Goranka Tropčić Zekan, direktorica tvrtke *Klimaproing d.o.o.* i članica Upravnog odbora, te Morana Plejić, starija voditeljica projekata u REGEA-i, vodile su rasprave koje su potaknule brojne zanimljive prijedloge i zaključke. ■

ČIŠĆENJE JEZERA TRAKOŠČAN

Dovršeno je čišćenje najdubljeg dijela Trakošćanskog jezera. Radovi su u punome zamahu, a teren su obišli generalni direktor *Hrvatskih voda* Zoran Đuroković, načelnik Općine Bednje Damir Poljak i direktor Vodnogospodarskog odjela za Muru i gornju Dravu Milan Rezo. Iz Trakošćanskog jezera do sada je izvađeno više od 60 tisuća kubnih metara sedimenta koji je deponiran na privremeno odlagalište. Uzevši u obzir količine iz prethodnih

radova, može se zaključiti da je do sada iz Trakošćanskog jezera izvađeno 106 tisuća kubnih metara sedimenta. Uskoro bi trebalo započeti punjenje dijela jezera, a od jeseni i njegovo trajno zapunjavanje. Rok za završetak radova po ugovoru je 30. lipnja 2024., a radovi su ugovoreni za 2,5 milijuna eura. Po završetku radova na čišćenju sedimenta iz prvog dijela jezera do dvora Trakošćan slijedi uklanjanje servisnih putova. Izvađeni miješani kameni materijal ugrađivat će se u druge dijelove jezera kako bi se omogućio neometan pristup građevnim strojevima svakome dijelu jezera koji je predmetom čišćenja. Također, nakon čišćenja servisnih puteva slijedi punjenje donjeg dijela jezera neposredno ispod dvorca, a višak voda ispuštat će se u rijeku Bednju kako bi se omogućilo daljnje uklanjanje sedimenta iz viših dijelova Trakošćanskog jezera. Na taj način smanjit će se potreba za pre-pumpavanjem vode.

Paralelno s čišćenjem jezera *Hrvatske vode* uredit će lijevu obalu u dužini od 120 metara, i to kamenom oblogom sa stopom od kamenog nabačaja. Na desnoj obali jezera uredit će se 100 metara klizišta i erodirane obale, i to ugradnjom gabiona u visini od 1,5 metara. Pri kraju su i radovi koji se odnose na gradnju potpornoga armiranobetonskog zida s kamenom oblogom u dužini od 40 metara koji se nalazi uz branu jezera. Navedeni radovi te radovi na sanaciji erodiranih obala procijenjeni su na iznos od 600.000,00 eura. Za Općinu Bednju to je jedna od najvećih i najvažnijih investicija koja će doprinijeti daljnjemu očuvanju ekološkog sustava i poboljšati turističku ponudu.

www.casopis-gradjevinar.hr